

ΑΝΑΠΛΑΣΗ ΣΚΟΠΕΥΤΗΡΙΟΥ ΚΑΙΣΑΡΙΑΝΗΣ

Ακόμη ένα βήμα για την απόδοση του πάρκου του Σκοπευτηρίου στην ιστορική μνήμη, στον λαό και τις ανάγκες του

ΦΩΤΟΡΕΑΛΙΣΤΙΚΗ ΑΠΕΙΚΟΝΙΣΗ - ΠΛΑΤΕΙΑ ΔΙΑΚΟΣΙΩΝ

Ενα έργο μεγάλης εμβέλειας, που θα προσφέρει σημαντικά στους κατοίκους της πόλης αλλά και της ευρύτερης περιοχής του Λεκανοπεδίου, προχωράει στο πάρκο του Σκοπευτηρίου.

Με την ολοκλήρωση του έργου παραδίδονται χώροι που θα αποτελέσουν «ανάσα» πολιτισμού, κοινωνικοποίησης, ψυχαγωγίας και άθλησης. Αναδεικνύεται περαιτέρω η συμβολή της Καισαριανής στην ιστορία.

Το Σκοπευτήριο της Καισαριανής ξεχωρίζει στην ιστορία της περιοχής μας. Κατά τη διάρκεια του Β' Παγκοσμίου Πολέμου (1940-1945) αποτέλεσε το μεγαλύτερο τόπο εκτελέσεων στην κατεχόμενη Ελλάδα.

Δεν θα ήταν καθόλου υπερβολή να πούμε πως κάθε σημείο μέσα στο Σκοπευτήριο εμπεριέχει μία ζωντανή ιστορία. Ως τόπος άφθαστου ηρωισμού διατηρεί άσβεστη την ιστορική μνήμη και διδάσκει τις νεότερες γενιές. Αποτελεί για δεκαετίες «ζωντανό κύτταρο» στην διαμόρφωση της κοινωνικής και πολιτιστικής ζωής της περιοχής και τόπο σημαντικών αγώνων του λαού.

Από το χθες...

Ο χώρος του Σκοπευτηρίου, πριν το 1922, ήταν μια περιοχή που χρσάιμευε για τη σκόπευση των στρατιωτών και ειδικά του πυροβολικού σώματος.

Αργότερα, ο Ελ. Βενιζέλος παραχωρεί για χρήση μια έκταση εμβαδού 710 στρεμμάτων της Καισαριανής στην Πανελλήνια Σκοπευτική Εταιρεία (Π.Σ.Ε.) ως πεδίο βολής, με την προϋπόθεση ότι το χώρο θα χρησιμοποιούν και οι ένοπλες δυνάμεις και αυτός περιφράχθηκε.

Το Σκοπευτήριο της Καισαριανής επιλέχθηκε συνειδητά από τους Γερμανούς κατακτητές ως τόπος εκτέλεσης για να κάμψει το αγωνιατικό φρόνημα των κατοίκων της περιοχής που πρωτοστάτησαν μέσα από τις γραμμές του ΕΑΜ του ΕΛΑΣ και της ΕΠΟΝ στην Εθνική Αντίσταση.

Οι εκτελέσεις στο Σκοπευτήριο ήταν «καθημερινό φαινόμενο». Πάνω από 700 ήταν οι εκτελεσμένοι με αποκορύφωμα την εκτέλεση των 200 κομμουνιστών την 1η Μάη του 1944. Από το στρατόπεδο Χαϊδαρίου οι 200 κομμουνιστές, μεταφέρθηκαν και εκτελέστηκαν στο Σκοπευτήριο, σε αντίποινα για την εκτέλεση Γερμανών αξιωματικών στους Μολάους της Λακωνίας. Στην πορεία προς το Σκοπευτήριο, οι αγωνιστές έριχναν σημειώματα για τα αγαπημένα τους πρόσωπα, τα οποία περισυνέλεξαν οι Καισαριανιώτες.

• Λίγες ημέρες μετά την απελευθέρωση στις 21/09/1944, στην επέτειο των 3 χρόνων από την ίδρυση του ΕΑΜ, παρουσία του Στέφανου Σαράφη, ο χώρος θα μετονομαστεί από το λαό σε «Θυσιαστήριο Λευτεριάς».

• Μετά τα Δεκεμβριανά οι επιγραφές σβήστηκαν και το «Θυσιαστήριο» ξανάγινε πεδίο βολής των αγγλικών πλέον στρατευμάτων.

Για δεκαετίες στο Σκοπευτήριο «τουφεκιζόταν η ιστορική μνήμη», με τον χώρο να αποτελεί άβατο. Για χρόνια δεν επιτρεπόταν στον λαό ούτε η απόδοση τιμής στους νεκρούς του. Μάλιστα, ο λαός της πόλης αναγκαζόταν να πηδά τις μάντρες του «θυσιαστήριου» για να τιμήσει τους ήρωες που εκτελέστηκαν.

Για πρώτη φορά έγινε επίσημος εορτασμός το 1964 επί δημαρχίας Παναγιώτη Μακρή. Από τότε ο λαός διεκδικούσε να αποδοθεί ο χώρος αυτός στον ίδιο, να αξιοποιηθεί για τις ανάγκες του και να αποκατασταθεί η ιστορική μνήμη. Δεν αποδεχόταν τον γαζωμένο από τα πολυβόλα τοίχο που άφησαν την τελευταία τους πνοή οι ήρωες του λαού μας για λευτεριά και κοινωνική απελευθέρωση, τον τόπο θυσίας και παγκόσμιο σύμβολο αντίστασης, να βεβηλώνει η Σκοπευτική Εταιρία και όσοι εποφθαλμιούσαν τον χώρο. Με επικεφαλής τον αείμνηστο Δήμαρχο Παναγιώτη Μακρή ο λαός ξεκίνησε οργανωμένους, δυναμικούς αγώνες που συνεχίστηκαν από επόμενες δημοτικές αρχές.

• Το 1983 ο λαός της πραγματοποίησε κατάληψη 17 ημε-

1983 Π. ΜΑΚΡΗΣ

Η ΚΑΤΑΛΗΨΗ ΤΟΥ ΣΚΟΠΕΥΤΗΡΙΟΥ ΤΟ 1983

ΓΡΑΜΜΑΤΑ ΕΚΤΕΛΕΣΜΕΝΩΝ

ρών της εισόδου του Σκοπευτηρίου με αίτημα την απομάκρυνση της Σκοπευτικής.

• Το 1984, έγινε το πρώτο βήμα, ο χώρος των 110 στρεμμάτων κηρύσσεται ιστορικός μνημειακός και απαγορεύεται κάθε παρέμβαση πλέον στο χώρο που αντιστρατεύεται το χαρακτήρα αυτό. Η απόφαση αυτή δίνει την ευκαιρία στο Δήμο Καισαριανής να προκηρύξει, τον ίδιο χρόνο, πανελλήνιο αρχιτεκτονικό διαγωνισμό, για την διαμόρφωση του χώρου σε αισθητικό πάρκο αναψυχής και Πολιτισμού και ανάδειξη της ιστορικής του φυσιογνωμίας.

Έτσι, έπειτα από περισσότερες από τρεις δεκαετίες διεκδικήσεων γίνονται τα πρώτα βήματα στη διαμόρφωση ενός πάρκου με πολλαπλές κοινωνικές (Σχολεία, Νηπιαγωγείο, Κέντρο Υγείας Παιδιού, Κέντρο Συμβουλευτικής για άτομα με ειδικές ανάγκες, κ.ά), πολιτιστικές και ψυχαγωγικές εξυπηρετήσεις (πάρκα, πλατεία «200 πρώων», κινηματογράφος "ΑΙΟΛΙΑ" κ.ο.κ).

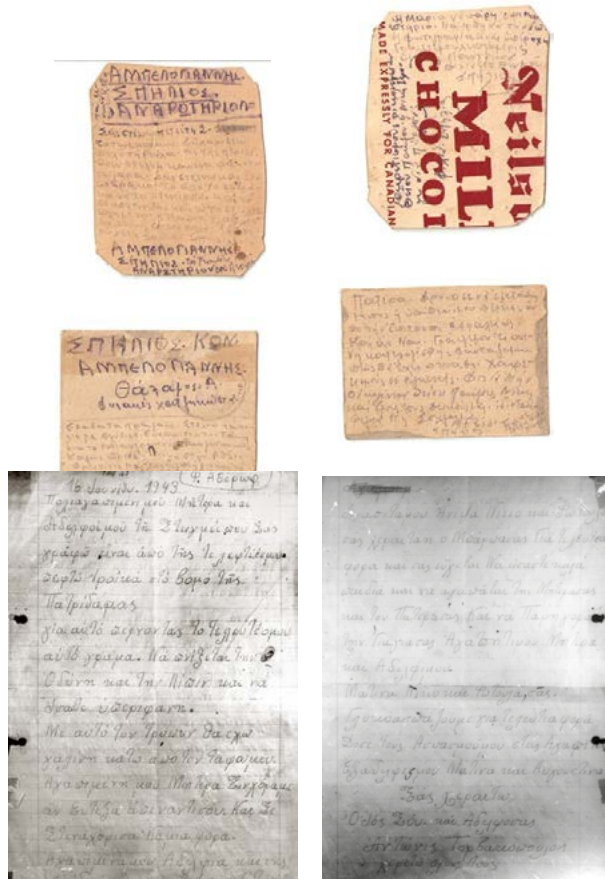
Κατά την προηγούμενη θητεία της Δημοτικής Αρχής της «Λαϊκής Συσπείρωσης», στις 9 Μάρτ του 2016 και ημέρα της Αντιφασιστικής Νίκης των Λαών, **άνοιξε τις πύλες του το Μουσείου ΕΑΜικής Εθνικής Αντίστασης**, δίπλα στο Μνημείο των πεσόντων και το «Θυσιαστήριο της Λευτεριάς». Το νέο Μουσείο έδωσε σάρκα και οστά σε ένα πόθο και αγώνες δεκαετιών των κατοίκων της Καισαριανής για την ανάδειξη και αξιοποίηση της ιστορικής μνήμης.

Τη στάση αυτή χωρίς ταλαντεύσεις ακολούθησε η Δημοτική Αρχή της «Λαϊκής Συσπείρωσης» τα προηγούμενα χρόνια

ΣΑΡΑΦΗΣ ΣΤΟ ΣΚΟΠΕΥΤΗΡΙΟ

θέτοντας ως προτεραιότητα της την αμετάκλητη απόδοση όλου του ιστορικού χώρου και συμβάλλοντας στη διαμόρφωση της τροπολογίας για την απόδοση του Σκοπευτηρίου στον Δήμο Καισαριανής. Μετά την ψήφισή της τον Σεπτέμβριο του 2016 από την κυβέρνηση, προχώρησε με αποφασιστικότητα στην οριστική εκδίωξη της Σκοπευτικής Εταιρείας και από τις τελευταίες εγκαταστάσεις που δέσμευε στο χώρο. Επιπλέον, μπήκε μπροστά στην δυναμική κατάληψη που πραγματοποιήθηκε σε συνέχεια μεγαλειώδους συγκέντρωσης τον Σεπτέμβριο του 2017, με αποτέλεσμα να αποβληθεί οριστικά η Σκοπευτική Εταιρεία και από τον τελευταίο χώρο που καταπατούσε μέσα στο πάρκο.

Ανοίγει ο δρόμος για τα νέα έργα που απαιτούσε ο λαός της πόλης

Οι άξονες των παρεμβάσεων ανάδειξης και αξιοποίησης του πάρκου, που αποτέλεσαν τη βάση της μελέτης, καθορίστηκαν σε συνεργασία με την Τεχνική Υπηρεσία του Δήμου το 2017 και αποφασίστηκαν σε ανοιχτό Δημοτικό Συμβούλιο με εισήγηση της Δημοτικής Αρχής της «Λαϊκής Συσπείρωσης». Διεκδικήθηκε και διασφαλίστηκε η χρηματοδότηση ύψους 200.000 ευρώ από την Περιφέρεια Αττικής για την έγκαιρη υλοποίηση της μελέτης που εξασφάλισε στη συνέχεια τη χρηματοδότηση του έργου.

Ορισμένοι βασικοί άκροατοι σταθμοί:

- Στις 19/06/2019 υπογράφεται η σύμβαση για τη μελέτη της ανάπλασης του Σκοπευτηρίου, βασισμένη σε προμελέτη της Τεχνικής Υπηρεσίας.

- Στις 30/07/2019 εκδίδεται και επίσημα η Απόφαση του Ανώτατου Ειδικού Δικαστηρίου, με την οποία καταρρίπτονται οριστικά οι διεκδικήσεις της Σκοπευτικής Εταιρίας επί του χώρου και επιβεβαιώνεται η παραχώρησή της στον Δήμο Καισαριανής.

- Εντάσσεται η χρηματοδότηση του έργου στο πρόγραμμα «Α. Τρίτης» και ο διαγωνισμός ολοκληρώνεται στις 17/10/2023.

Περνώντας στο σήμερα...

Από τις πολύχρονες διεκδικήσεις του λαού που εξέλιξαν τον χώρο του Σκοπευτηρίου στην απαίτησή του για περαιτέρω κάλυψη των αναγκών.

Η σύμβαση για την ανάπλαση του Σκοπευτηρίου υπεγράφη στις 16 Απρίλη 2024 από τον Δήμαρχο Καισαριανής και η εργοταξιακή έναρξη των εργασιών γίνεται στις 9 Μάη 2024. Νέοι χώροι θα παραδοθούν στον λαό και τη νεολαία με την ολοκλήρωση του έργου:

- Το ιστορικό «Χάραμα» του Τσιτσάνη, του Παπαϊωάννου, της Μπέλλου και τόσων άλλων, θα στεγάσει μουσικές δραστηριότητες σχετικές με τη λαϊκή μουσική και το χορό.

ΦΩΤΟΡΕΑΛΙΣΤΙΚΗ ΑΠΕΙΚΟΝΙΣΗ ΘΕΑΤΡΟΥ

Το κτίριο διαμορφώνεται για να υποδεχτεί διαλέξεις, εκδηλώσεις και παραστάσεις, να λειτουργεί **Ωδείο εκμάθησης παραδοσιακών οργάνων**, μαθήματα παραδοσιακών χορών και μπαλέτου. Δημιουργείται επίσης ένας μικρός **εκθεσιακός χώρος για το ρεμπέτικο τραγούδι, στούντιο ηχογράφησης, γραφεία και αναψυκτήριο.**

Ήξερες ότι:

Από τη δεκαετία του '50 αρχίζει η λειτουργία του κέντρου διασκέδασης «Το Χάραμα» -όπως έμεινε γνωστό-, σε προϋφιστάμενο κτίριο που λειτουργούσε σαν αναψυκτήριο για τις στρατιωτικές εγκαταστάσεις που υπήρχαν εκεί. Το κέντρο διασκέδασης λειτουργεί σαν λαϊκή σκηνή με τον Γαβαλά, ενώ από το 1960 με την συνεργασία Παπαϊωάννου και Τσιτσάνη μετονομάζεται σε «ΧΑΡΑΜΑ», από το ομώνυμο τραγούδι του Παπαϊωάννου. Η λειτουργία του αποτελεί τοπόσημο της πόλης της Καισαριανής και σημαντικό κομμάτι της ιστορίας του ρεμπέτικου στην Αθήνα.

Στο «Χάραμα», δίπλα στον «τοίχο της Καισαριανής», ο Βασίλης Τσιτσάνης θα εμπνευστεί και τραγουδήσει «εγώ δεν ζω γονατιστός είμαι της γερακίνας γιός». Θα είναι το εναρκτήριο τραγούδι στον δίσκο «Σκοπευτήριο».

- Το κτίριο των «πρώην γραφείων της Σκοπευτικής» διαμορφώνεται σε **Δημοτική Βιβλιοθήκη με αναγνωστήριο για παιδιά και ενήλικες.**

Η δημιουργία **βιβλιοθήκης με αναγνωστήριο** θα φιλοξενήσει αφενός την δημοτική βιβλιοθήκη Καισαριανής, αφετέρου όλα τα συγγράμματα που αφορούν στον **Μικρασιατικό πολιτισμό και την Εθνική Αντίσταση** και να αποτελέσει ένα χώρο γνώσης και διάδοσης αυτού του κομματιού της Ελληνικής ιστορίας και της πόλης της Καισαριανής. Η νέα αυτή χρήση έρχεται να ενδυναμώσει το χαρακτήρα του Πάρκου και συνδέεται άρρηκτα με τον άξονα της ιστορικής μνήμης που εκδηλώνεται με τις υπάρχουσες χρήσεις όπως είναι το **Μουσείο Εαμικής Εθνικής Αντίστασης, το Μνημείο Εθνικής Αντίστασης αλλά και τις εκδηλώσεις μνήμης που λαμβάνουν τόπο στο Πάρκο.**

Το κτίριο των «πρώην γραφειακών χώρων Σκοπευτικής» διαμορφώνεται παράλληλα ως ένας χώρος πολιτιστικών δραστηριοτήτων, απευθυνόμενος κυρίως στους νέους της πόλης που θα περιλαμβάνει:

- τα εργαστήρια εικαστικών του πολιτιστικού κέντρου, αίθουσα που θα χρησιμοποιείται για καλλιτεχνικές εκθέσεις, διαλέξεις, κινηματογραφικές προβολές, παρουσιάσεις βιβλίων.

- υπαίθριο θέατρο στον εξωτερικό περικλειστο χώρο των Πρώην Γραφείων της Σκοπευτικής.

Είναι χαρακτηριστικό ότι αυτή τη στιγμή ο Δήμος διαθέτει μόνο μία Αίθουσα Εκδηλώσεων και τον Δημοτικό Κινηματογράφο, με αποτέλεσμα το πλούσιο πολιτιστικό πρόγραμμα των φορέων της πόλης και των μαθητών, να

ΦΩΤΟΡΕΑΛΙΣΤΙΚΗ ΑΠΕΙΚΟΝΙΣΗ ΔΕΝΔΡΟ ΓΥΜΝΑΣΤΙΚΗΣ ΕΝΗΛΙΚΩΝ ΧΩΡΟΣ ΑΘΛΗΣΗΣ ΕΝΗΛΙΚΩΝ

ΦΩΤΟΡΕΑΛΙΣΤΙΚΗ ΑΠΕΙΚΟΝΙΣΗ - ΧΑΡΑΜΑ

μην μπορεί να εξυπηρετηθεί με βάση τις πραγματικές ανάγκες της πόλης. **Η δημιουργία του θεάτρου θα μπορεί να χρησιμοποιείται για τα θεατρικά μαθήματα και για όλες τις καλοκαιρινές εκδηλώσεις που γίνονται στην πόλη από τα σχολεία και τους συλλόγους.**

- Πραγματοποιείται σημειακός επανασχεδιασμός της Πλατείας των 200 σε ότι αφορά την εξυγίανση των υφιστάμενων σιντριβανιών διατηρώντας την διάταξή τους. Παράλληλα επιχειρείται η διευθέτηση της γενικής οργάνωσης της πλατείας, η αποκατάσταση δαπεδοστρώσεων και η αντικατάσταση εξοπλισμού όπου και αν αυτή απαιτείται με σεβασμό στο γενικό ύψος της πλατείας και αποδίδοντας έμφαση στο κεντρικό μνημείο.

- **Εκσυγχρονίζονται και συμπληρώνονται οι δυνατότητες για δωρεάν άθληση**, με την ανάπλαση του γηπέδου (Κ3) και τη δημιουργία στίβου, τη διαμόρφωση χώρου υπαίθριας εκγύμνασης ενηλίκων και νέες υποδομές άθλησης για παιδιά.

- **Συμπληρώνονται και διευθετούνται οι υποδομές για τα ζώα συντροφιάς και τους επισκέπτες συνοδούς τους.**

- **Προχωράνε σημειακές παρεμβάσεις προσβασιμότητας και ανάπλασης** με αντικατάσταση φθαρμένων δαπέδων, νέα φωτιστικά σώματα, υπαίθρια καθιστικά και σήμανση για τους επισκέπτες.

- Δημιουργείται **σημείο πληροφόρησης (info kiosk)** για την ιστορία του χώρου καθώς και για τις νέες δράσεις και χρήσεις που εντάσσονται στο Άλσος. Θα υπάρχει η πρόβλεψη διαδραστικού συστήματος σήμανσης του πάρκου, που θα καθοδηγούν τον επισκέπτη στους χώρους και τις χρήσεις του και θα τον ενημερώνουν για την ιστορία του Σκοπευτηρίου.

- **Αναπτύσσεται περαιτέρω το πράσινο** με τη φύτευση 180 νέων δέντρων, επιλεγμένων για την αντοχή, τα περιβαλλοντικά οφέλη και την καλαισθησία που προσφέρουν.

- **Ενισχύεται η πυρασφάλεια** με τη δημιουργία δύο δεξαμενών πυρόσβεσης μέσα στο Σκοπευτήριο.

Διαβεβαιώνουμε το λαό της πόλης και όσους καλοπροαίρετα ανησυχούν και απαντάμε στους «μύθους» που ελαφρά ή σκόπιμα σπίνονται αυτό το διάστημα γύρω από το έργο της ανάπλασης:

Μύθος 1ος: Τα έργα θα οδηγήσουν στο ανεξέλεγκτο κόψιμο δέντρων και θα επικρατήσει το ταϊμέντο μέσα στο Πάρκο.

Η αλήθεια: Η κοπή αφορά αποκλειστικά ορισμένα δέντρα που εφάπτονται στα θεμέλια των ιστορικών κτιρίων του Χαράματος και των πρώην γραφείων της Σκοπευτικής και θέτουν σε κίνδυνο την στατικότητα και ασφάλεια τους. Επιπλέον, αρκετά από αυτά, λόγω πυκνής, άναρχης φύτευσης έχουν εμφανή ζητήματα ομαλούς ανάπτυξης ή είναι άρρωστα. Η απομάκρυνσή τους κρίθηκε αναπόφευκτη από

τους μελετητές και εγκρίθηκε από το Δημοτικό Συμβούλιο της πόλης.

Σε αντικατάστασή τους προβλέπεται στο πλαίσιο της ανάπλασης η φύτευση 180 νέων φυλλοβόλων και αειθαλών δέντρων στο πάρκο του Σκοπευτηρίου, σε σημεία αραιής φύτευσης, ώστε με αυτόν τον τρόπο να υπάρξει ισοζύγιο χωρίς οικολογική ή αισθητική αλλοίωση.

Με την ολοκλήρωση των παρεμβάσεων θα αναβαθμιστεί αισθητικά και θα αξιοποιηθεί καλύτερα ο χώρος ανάμεσα στα δύο κτίρια που προβλέπεται να επαναχρησιμοποιηθούν για τις ανάγκες των κατοίκων της πόλης.

Οποιαδήποτε παρέμβαση γίνεται στις υφιστάμενες κτιριακές εγκαταστάσεις και στο περίγραμμα αυτών, χωρίς να γίνονται επεκτάσεις με νέα κτίρια.

Μύθος 2ος: Με τα έργα ανάπλασης του Σκοπευτηρίου καταργείται ή συρρικνώνεται η Παιδική Χαρά έναντι του Μουσείου ΕΑΜικής Εθνικής Αντίστασης.

Η αλήθεια: Τόσο η παιδική χαρά κάτω από το Μουσείο όσο και η παιδική χαρά δίπλα στην πλατεία των Διακοσίων Ηρώων, **δεν επηρεάζονται από το έργο ανάπλασης** και σε καμία περίπτωση δεν καταργούνται. Αντιθέτως η συντήρησή τους και το άνοιγμα της τελευταίας στο κοινό, βρίσκονται σε άμεση προτεραιότητα της Δημοτικής Αρχής που θα προχωρήσει άμεσα με ίδιες δαπάνες του Δήμου, ώστε να μπορούν να χρησιμοποιηθούν με ασφάλεια

Μύθος 3ος: Το Σκοπευτήριο καλύτερα να μείνει ως έχει, δεν θα εξυπηρετήσει τους πολίτες καμία παρέμβαση.

Η ιστορική αλήθεια: Οι αγώνες δεκαετιών του λαού

της Καισαριανής επέφεραν ανά τα χρόνια απαραίτητες αλλαγές στον ιστορικό χώρο του Σκοπευτηρίου και διαμόρφωσαν χώρους ζωτικής σημασίας για τις ανάγκες του, διασφαλίζοντας την ιστορική μνήμη και κληρονομιά. Καρποί αυτών είναι τα Σχολεία της πόλης, ο Βιοκλιματικός Παιδικός Σταθμός, το Κέντρο Υγείας Παιδιού, το Κέντρο Συμβουλευτικής ΑΜΕΑ, η πλατεία των «200 πρώων», ο κινηματογράφος «ΑΙΟΛΙΑ», το Μουσείο ΕΑΜικής Εθνικής Αντίστασης, **όλα παρεμβάσεις που έδωσαν αρμονικά τον φυσικό πλούτο του με τις ανάγκες του λαού της πόλης.**

Μύθος 4ος: Οι νέοι χώροι που θα δημιουργηθούν θα αξιοποιηθούν για επιχειρηματικά συμφέροντα και εμπορευματοποίηση

Η αλήθεια: Η δημοτική αρχή της «Λαϊκής Συσπείρωσης», που πρωτοστάτησε για δεκαετίες στους αγώνες του λαού της Καισαριανής για να στηθεί το Μνημείο των εκτελεσμένων στο Θυσιαστήριο, να διαμορφωθούν το πάρκο και οι αθλητικές εγκαταστάσεις, να χτιστούν τα σχολεία της πόλης, να ανοίξει το Μουσείο της ΕΑΜικής Εθνικής Αντίστασης και να ξεριζωθεί και το τελευταίο ίχνος της βέβηλης παρουσίας της Σκοπευτικής Εταιρείας, **αποτελεί σε κάθε περίπτωση εγγύηση για την διασφάλιση και την προστασία του χαρακτήρα του χώρου!**

Καμία εμπορική χρήση δεν προβλέπεται από την Δημοτική Αρχή με την ολοκλήρωση του έργου. Αντιθέτως από τις διεκδικήσεις του λαού, παραχωρούνται στον ίδιο το λαό **νέοι, απαραίτητοι χώροι, άθλησης, ψυχαγωγίας, διάδοσης της ιστορίας και του πολιτισμού με σεβασμό στην ιστορική μνήμη και κληρονομιά.**